

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 04.06. 2013 r.

DSO – I – 071 – 50/13
BM-I-071-254/13/4

S. P. R. R. g. j. e. k.
S. P. R. R. g. j. e. k.
Wpłynęło dn. 5.06.13
nr. 4806 podpis. [Signature]

dot. BPS/043-32-1342/13

Pani

Maria Pańczyk-Pozdziej

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

[Handwritten signature: S. P. R. R. g. j. e. k.]

Odpowiadając na oświadczenie Pana senatora Władysława Ortyła złożone na 32. posiedzeniu Senatu RP w dniu 25 kwietnia 2013 r., uprzejmie przedstawiam następującą informację.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że poprawa sprawności postępowań sądowych od lat należy do priorytetowych zadań nadzorczych Ministra Sprawiedliwości. W tym celu cyklicznie analizowane są dane statystyczne odzwierciedlające pracę sądów powszechnych, a ponadto monitorowana jest liczba składanych skarg na przewlekłość, sposób ich zakończenia oraz wysokość sum pieniężnych przyznanych z tytułu ich uwzględnienia.

Odpowiadając na pytanie nr 1 uprzejmie informuję, że w 2012 r. do sądów powszechnych wpłynęło ogółem 8665 skarg wnoszonych w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. – o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 z późniejszymi zmianami) zwanej dalej skargą na przewlekłość. W 2011 r. liczba takich skarg wyniosła 6548.

Należy jednocześnie zauważyć, że w 2012 r. do sądów powszechnych wpłynęło ogółem 14.040.000 spraw. Tym samym liczba skarg na przewlekłość postępowania stanowi znikomą część tego wpływu (0,06%).

Odpowiadając na pytanie nr 2 należy wyjaśnić, że czas trwania postępowań sądowych zależy od wielu czynników. Przede wszystkim wyznacza go rodzaj, charakter i stopień zawiłości

danej sprawy. Przyczynami przedłużających się postępowań sądowych są również rozwiązania proceduralne utrudniające szybkie rozpoznawanie spraw, niestawiennictwo stron, pełnomocników, świadków i biegłych, zakres prowadzonego postępowania dowodowego, długotrwałe oczekiwanie na sporządzenia opinii przez biegłych sądowych, czy też inne bariery (np. wadliwości dokonywanych przez pocztę doręczeń).

Długotrwałość rozpoznawania spraw cywilnych może być także wynikiem wielokrotnej modyfikacji przez strony powództw czy też wniosków zarówno w zakresie podmiotowym jak i przedmiotowym, występowania braków formalnych w pismach procesowych sporządzanych zarówno przez strony jak i przez ich pełnomocników, co skutkuje koniecznością wydawania odpowiednich zarządzeń, rozpoznawania wniosków i zażaleń w kwestiach incydentalnych (np. w związku z ubieganiem się przez strony o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, czy udzielenie zabezpieczenia).

Przepis art. 2 ust. 2 ustawy określa, że dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności oceniać terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy).

Tym samym na każdym etapie postępowania, a więc począwszy od postępowania przygotowawczego aż do postępowania egzekucyjnego, oceniana jest jego sprawność, nie tylko pod kątem terminowości podejmowanych czynności ale również ich prawidłowości.

Odpowiadając na pytanie nr 3 uprzejmie podaję, że spośród 8665 skarg na przewlekłość, które wpłynęły w 2012 r. do sądów powszechnych załatwiono ich 8454, w tym 1522 skargi zostały w całości bądź w części uwzględnione. Wysokość przyznanych w nich sum pieniężnych wyniosła ogółem 3.998.256 zł. Natomiast w 2011 r. na 6548 skarg, załatwiono 6517, w tym 1229 zostało w całości bądź w części uwzględnionych, a wysokość przyznanych sum pieniężnych wyniosła 3.652.050 zł.

Ministerstwo Sprawiedliwości nie dysponuje danymi dotyczącymi wysokości kwot zasądzonych w poszczególnych sprawach.

Odpowiadając na pytanie nr 4 uprzejmie informuję, że Ministerstwo Sprawiedliwości prowadzi działania mające na celu wprowadzenie zmian w procedurze cywilnej, ukierunkowanych na poprawę sprawności postępowań. Poniżej przedstawiam wykaz projektów legislacyjnych dotyczących tej problematyki.

1. *Założenia projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.* Jednym z celów projektowanych zmian jest przyspieszenie postępowań sądowych. W projekcie przewiduje się dalszą informatyzację postępowania cywilnego polegającą na wprowadzeniu tzw. elektronicznego biura podawczego (pozwalającego na składanie pism procesowych drogą elektroniczną oraz dokonywanie doręczeń elektronicznych we wszystkich sprawach cywilnych), elektronicznego postępowania w sprawach o nadanie klauzuli wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym, zmian związanych z wdrożeniem protokołu elektronicznego (modyfikacja przepisów dotyczących: udostępniania zapisu obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia, sporządzania protokołu skróconego, transkrypcji; dopuszczenie elektronicznych uzasadnień orzeczeń), uproszczenia czynności polegających na przeprowadzeniu dowodu na odległość oraz zmian w elektronicznym postępowaniu upominawczym (umożliwienie powodowi złożenia wniosku o umorzenie postępowania w razie zaistnienia określonych zdarzeń procesowych, uzupełnianie opłaty od pozwu, sprecyzowanie zakresu, w jakim pozew i sprzeciw podlegają uzupełnieniu w razie przekazania sprawy do postępowania zwykłego).

Zakłada się też wprowadzenie zmian w postępowaniu rozpoznawczym zmierzających do przyspieszenia postępowań sądowych i ograniczenia kognicji sądów powszechnych w sprawach cywilnych (zmiana przepisu dotyczącego skutków wniosku o wyłączenie sędziego, rozszerzenie kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu upominawczym i nieprocesowym, ograniczenie obowiązku przedstawienia sprawozdania w czasie rozprawy apelacyjnej, powierzenie notariuszom niektórych spraw spadkowych rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym, wprowadzenie regulacji dotyczącej uproszczonej klauzuli wykonalności oraz doprecyzowanie przepisów o postępowaniu klauzulowym).

W projekcie zostały też zamieszczone propozycje zmian w postępowaniu egzekucyjnym, które zmierzają do uproszczenia i przyspieszenia tego postępowania. Zakłada się rozszerzenie kompetencji referendarzy sądowych w sprawach egzekucyjnych, liberalizację przepisów normujących udział pełnomocników w postępowaniu egzekucyjnym, ograniczenie katalogu czynności komornika podlegających zaskarżeniu i zmianę trybu wnoszenia skargi na czynności komornika, modyfikację regulacji dotyczącej zbiegu egzekucji, wprowadzenie tzw.

komorniczego wyjawienia majątku dłużnika, zmianę reguł dotyczących następstwa w trakcie postępowania, rezygnację z instytucji umorzenia postępowania z mocy prawa i obligatoryjnego wysłuchania stron przed umorzeniem postępowania, modyfikację podstawy powództwa opozycyjnego oraz przepisu dotyczącego właściwości sądu w sprawach z powództw przeciwegzekucyjnych, uproszczenie egzekucji z nieruchomości (w tym powierzenie komornikom sądowym niektórych czynności realizowanych obecnie przez sądy).

Powyższe założenia projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw zostały przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 27 listopada 2012 r. Aktualnie Rządowe Centrum Legislacji opracowuje na ich podstawie projekt ustawy.

2. *Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw.*

Celem proponowanych zmian jest dalsza informatyzacja postępowania wieczystoksięgowego, polegająca na wprowadzeniu obowiązku inicjowania tego postępowania drogą elektroniczną przez niektóre podmioty (notariuszy, komorników sądowych i naczelników urzędów skarbowych będących organami egzekucyjnymi). Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe zapewni łatwiejszy i szybszy dostęp do sądu, a także sprawne załatwienie sprawy. Wprowadzenie obowiązku składania drogą elektroniczną wniosków o wpis do księgi wieczystej oraz wniosków o założenie księgi wieczystej, umożliwi - w zakresie prostych czynności - automatyczne przetwarzanie danych zawartych w treści wniosku do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym po zweryfikowaniu tych danych przez orzecznika. Składanie drogą elektroniczną wniosków o wpis do księgi wieczystej umożliwi też automatyczne zamieszczanie wzmianek wyłączających rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych niezwłocznie po sporządzeniu aktu notarialnego i złożeniu wniosku o wpis. Celem projektowanej ustawy jest także wprowadzenie zmian w przepisach dotyczących postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Zmierzają one do dostosowania przepisów procedury do regulacji prawa materialnego oraz do modyfikacji instytucji procesowych, których stosowanie komplikuje rozpoznawanie spraw z tej kategorii. Celem projektu jest też wyeliminowanie istniejących w orzecznictwie i doktrynie rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym oraz zmiana przepisów dotyczących postępowania w sprawach o zabezpieczenie spadku i spis inwentarza.

Wskazany projekt założeń został przedstawiony do rozpatrzenia Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji.

3. Usprawnieniu postępowań sądowych służą również zmiany przewidziane w *projekcie założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego*. Przewidziano w nim, między innymi, usprawnienie uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych przez likwidację znaków opłaty sądowej oraz umożliwienie wdrożenia systemu elektronicznego uiszczania opłat sądowych za pośrednictwem Platformy Elektronicznych Płatności.

Projekt ten został przedstawiony do rozpatrzenia Radzie Ministrów.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Wojciech Węgrzyn
PODSEKRETARZ STANU